COMPENSAȚIILE LA ENERGIE
VĂZUTE DIN CASA CETĂȚEANULUI

Sezonul rece 2026–2027 · Document de poziție

Nu o formulă. O familie. O iarnă.

Ce știm, ce lipsește și ce reguli ar trebui să înțeleagă fiecare familie înainte de venirea frigului.

Nu privesc această temă doar printr-o hotărâre de Guvern. O privesc prin factura care ajunge într-o locuință, prin veniturile care trebuie să ajungă până la sfârșitul lunii și prin întrebarea simplă: **oamenii vor putea să-și încălzească locuințele fără să renunțe la nevoile de bază?**

GAZE NATURALE	CET-NORD	CONSULTARE
26,14 lei	**3.374 lei**	**13 oct.**
/m³, cu TVA, de la 01.10.2026	/Gcal, fără TVA, de la 01.10.2026	termenul etapei de inițiere

IDEA CENTRALĂ

Compensația trebuie calculată pentru viața reală a gospodăriei, nu doar pentru un profil statistic dintr-o bază de date.

Autor: Alexandru Lucaș
Calitate: Consilier pentru transparență, membru al Consiliului de Transparență, municipiul Bălți
Referință: particip.gov.md, dosarul nr. 18405

Document de opinie personală și recomandări civice. Nu constituie poziția oficială a Consiliului de Transparență. Datele și etapa proiectului reflectă situația verificată la 10 octombrie 2026.

01. Ce știm sigur și ce încă nu știm

Înainte să judecăm viitoarele compensații, trebuie să separăm faptele de presupuneri.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale a deschis, la 29 septembrie 2026, **etapa de inițiere a elaborării** unei hotărâri care urmărește modificarea Regulamentului aprobat prin HG nr. 816/2024 și a formulelor legate de HG nr. 817/2024. Data-limită afișată pentru această etapă este 13 octombrie 2026. [1]

CE ESTE CONFIRMAT	CE NU PUTEM PREZENTA ÎNCĂ DREPT REGULĂ
Există un dosar oficial: nr. 18405, pe particip.gov.md.	Nu sunt publicate, în etapa consultată, toate noile criterii și formula completă a sezonului 2026–2027.
Programul „Ajutor la Contor” anunță deschiderea depunerii cererilor la 2 noiembrie 2026. [4]	Nu este stabilit aici cuantumul final al compensației pentru fiecare categorie de gospodărie.
Se discută modificarea cadrului folosit în sezoanele precedente.	Nu putem afirma că un anumit pensionar, chiriaș sau angajat va primi ori va pierde automat compensația.

De ce contează această diferență?

Un **anunț de inițiere** nu este același lucru cu un **proiect complet supus consultării** și nici cu o hotărâre aprobată. Consider că publicul trebuie să aibă posibilitatea să analizeze textul integral, nota de fundamentare, criteriile, calculele și impactul bugetar înainte de adoptare. În caz contrar, discuția se limitează la presupuneri.

Întrebarea mea pentru autorități este simplă: cum poate un cetățean să formuleze recomandări precise dacă nu poate vedea formula și exemplele după care va fi evaluat?

Calendarul pe care trebuie să îl înțeleagă toată lumea

29 septembrie – 13 octombrie	Perioada anunțată pentru propuneri la etapa de inițiere a proiectului.
După publicarea proiectului complet	Solicit o consultare reală a textului și o sinteză publică a recomandărilor.
Din 2 noiembrie	Data anunțată pentru depunerea cererilor la programul de compensații.

02. Cât înseamnă scumpirea în viața de zi cu zi

Nu vorbim doar despre procente. Vorbim despre bani rămași după achitarea facturilor.

La 28 septembrie 2026, ANRE a aprobat noi prețuri la gaze și noi tarife la energia termică, aplicabile de la 1 octombrie. Pentru gazele naturale furnizate consumatorilor casnici de Energocom, prețul ajunge la aproximativ 26,14 lei/m³ cu TVA. Pentru energia termică furnizată de CET-Nord, tariful este de 3.374 lei/Gcal fără TVA. [2][3][5]

INDICATOR	ÎNAINTE	DE LA 1 OCT.	CREȘTERE
Gaz natural, lei/m³, cu TVA	20,30	26,14	28,8%
CET-Nord, lei/Gcal, fără TVA	2.201	3.374	53,3%

Cum arată aceste schimbări la un consum ipotetic?

GAZ: 150 m³ / LUNĂ

+876 lei

3.045 lei 3.921 lei

CET-NORD: 1 Gcal

+1.173 lei

2.201 lei 3.374 lei, fără TVA

Exemplele sunt **exclusiv aritmetice**. Nu reprezintă facturi reale, nu includ alte ajustări ale facturării și nu presupun o anumită eligibilitate pentru compensație. Consumurile pot varia mult între locuințe.

Dacă o compensație rămâne fixă, ce se schimbă?

O sumă de 1.000 de lei, folosită aici doar ca **reper comparativ** (nu ca promisiune pentru iarna 2026–2027), acoperă aproximativ 49,3 m³ de gaz la 20,30 lei/m³, dar numai 38,3 m³ la 26,14 lei/m³. Aceeași sumă nominală ajută mai puțin când prețul crește.

PRINCIPIUL PE CARE ÎL PROPUN

Plafoanele și formulele să fie testate la tarifele actuale, pentru gospodării cu venituri și consumuri diferite. Ministerul trebuie să publice exemplele de calcul și costul bugetar al fiecărei opțiuni.

Nu solicit o compensație identică pentru toți. Solicit ca diferențele între beneficiari să poată fi înțelese și justificate, iar resursele publice să ajungă cu prioritate la cei cu povara energetică cea mai mare.

03. Cum vede problema cetățeanul de rând

Pentru o familie, formula nu înseamnă nimic dacă rezultatul nu reflectă situația din casă.

Aceste exemple reprezintă **situații ilustrative**, nu dosare reale și nici categorii declarate automat eligibile. Ele arată ce întrebări ar trebui să poată gestiona noul mecanism.

Pensionarul singur	Locuiește într-un apartament conectat la încălzirea centralizată. Are un venit modest și cheltuieli regulate pentru hrană, medicamente și întreținere. Întrebarea: **ce parte realistă din venit îi rămâne pentru căldură?**
Familia cu doi copii	Ambii părinți lucrează, dar plătesc chirie și cheltuieli constante pentru copii. Întrebarea: **un venit total puțin mai mare îi transformă automat într-o familie fără dificultăți?**
Persoana care închiriază	Factura este emisă pe numele proprietarului, deși chiriașul plătește efectiv serviciile. Întrebarea: **cum poate demonstra responsabilitatea reală pentru achitarea energiei?**
Gospodăria care folosește lemne sau cărbune	Costurile sunt plătite uneori înainte de iarnă, în numerar, și nu apar într-o factură lunară. Întrebarea: **cum se evaluează echitabil acest consum?**
Persoana cu automobil vechi	Are o mașină necesară pentru deplasări, dar valoarea de piață este redusă, iar întreținerea costă. Întrebarea: **un bun izolat spune totul despre nivelul de trai?**
Cetățeanul fără competențe digitale	Nu are smartphone, semnătură electronică sau ajutor apropiat. Întrebarea: **cum depune cererea, corectează erorile și află răspunsul?**

Concluzia mea: un mecanism bun nu trebuie să presupună că toți cetățenii locuiesc în aceleași condiții, au aceeași sursă de încălzire, aceleași cheltuieli sau aceleași competențe digitale.

04. Unde un sistem poate deveni nedrept

Nu afirm că toate aceste probleme există în fiecare dosar. Cer garanții clare ca ele să poată fi prevenite și corectate.

RISC POSIBIL	GARANȚIE PE CARE O PROPUN
Date incomplete ori neactualizate despre gospodărie	Afișarea elementelor relevante ale evaluării și o cale simplă de rectificare, fără expunerea datelor confidențiale.
Diferențe neexplicate între gospodării similare	Exemple oficiale de calcul, descrierea parametrilor și explicarea tratamentului diferențiat.
Un criteriu formal care indică în mod greșit bunăstarea	Evaluare proporțională a bunurilor, veniturilor și situațiilor excepționale, cu drept de reexaminare.
Lipsa accesului la internet sau la o cerere online	Înscriere asistată prin asistenți sociali și CUPS, cu posibilitatea obținerii unei dovezi de depunere.
Explicații neclare pentru refuz sau cuantum redus	Comunicare individuală în limbaj simplu: motivul, datele principale și calea de contestare.
Decizii foarte târzii în raport cu facturile	Calendar public, termene de răspuns previzibile și informarea proactivă despre întârzieri.

Să nu transformăm protecția socială într-un labirint

Cetățeanul nu ar trebui să fie obligat să ghicească ce documente lipsesc, ce criteriu nu a fost îndeplinit sau cine poate corecta o eroare. Este firesc să existe verificări antifraudă. La fel de firesc este ca persoana verificată să aibă dreptul la explicații, la corectarea datelor și la protejarea informațiilor personale.

Ceea ce cer nu este eliminarea verificărilor. Cer verificări explicabile, proporționale și însoțite de remedii reale atunci când apare o eroare.

05. Cum aș construi un mecanism ușor de folosit

Nu este suficient ca ajutorul să existe. Persoana trebuie să poată parcurge întregul proces fără să se piardă între instituții.

01

Cerere pe înțelesul tuturor

Un formular scurt, în română și, unde este nevoie, în alte limbi utilizate de cetățeni; explicații clare și sprijin față în față pentru cei fără acces digital.

02

Confirmare imediată

Număr de înregistrare, dovada depunerii și lista elementelor care mai trebuie completate; fără cereri repetate pentru date deja deținute legal de instituții.

03

Calcul transparent

Estimarea compensației după venit, componența gospodăriei, vulnerabilitate și sursa de încălzire. Publicarea formulelor, a valorilor de referință și a unor exemple comparabile.

04

Decizie explicată

Nu doar „aprobat” sau „respins”, ci și categoria, suma, principalele criterii, eventualele date greșite și un mod clar de a cere lămuriri.

05

Rectificare și reexaminare

O procedură accesibilă și cu termene publice pentru corectarea datelor, depunerea actelor justificative și contestarea unei decizii.

06

Plată și verificare publică

Calendar de plată cunoscut din timp; statistici agregate despre cereri, soluționări și întârzieri, fără divulgarea datelor personale.

Propun și un calculator public orientativ: introduc venituri, numărul membrilor și sursa de încălzire, iar sistemul afișează o estimare, criteriile folosite și avertismentul că rezultatul final este stabilit după verificări. Nu cer publicarea algoritmilor sensibili de prevenire a fraudei.

06. Propunerile mele către Minister

Sunt recomandări de politică publică, nu afirmații că aceste soluții ar fi deja prevăzute în proiectul viitor.

1. Reevaluarea plafonului	Calcularea unor scenarii la tarifele actuale pentru fiecare sursă de încălzire; publicarea impactului asupra gospodăriilor și a bugetului înainte de stabilirea sumelor.
2. Un indicator al poverii energetice	Aprecierea ponderii cheltuielilor necesare pentru încălzire în venitul disponibil al gospodăriei, în limita unor reguli verificabile și clare.
3. Protecție diferențiată, nu uniformă	Atenție sporită pentru pensionari, familii cu copii, persoane cu dizabilități și alte gospodării vulnerabile, pe bază de criterii obiective și proporționale.
4. Tratarea echitabilă a surselor de încălzire	Testarea formulei pentru CET-Nord, gaz, electricitate și combustibili solizi, inclusiv când plata se face anticipat sau fără factură lunară.
5. Situațiile atipice să nu dispară din sistem	Reguli accesibile pentru chiriași, gospodării cu domiciliu diferit, schimbări recente ale veniturilor și bunuri cu valoare reală redusă.
6. Contestare simplă și rapidă	Motivarea individuală a deciziei, o cale de rectificare și o procedură de reexaminare cu termene afișate public.
7. Simulări și transparență înainte de adoptare	Proiect integral, nota de fundamentare, scenarii de calcul, impact bugetar, consultare efectivă și sinteză a recomandărilor primite.
8. Date publice după implementare	Raportare agregată pe localități și tipuri de încălzire: cereri, beneficiari, refuzuri, contestații, rectificări și timpul mediu de soluționare.

07. Ce aș face concret pentru municipiul Bălți

Un oraș poate contribui cu date și probleme reale, nu doar cu reacții la facturi.

Propun un dialog local cu cetățenii pentru a colecta probleme concrete privind încălzirea centralizată, gazele naturale, energia electrică și combustibilii solizi. Aceste situații pot fi anonimizate și transmise Ministerului sub forma unei sinteze.

Propun informarea în punctele accesibile oamenilor: asistenți sociali, CUPS, biblioteci și alte spații comunitare care pot fi implicate legal. Ar trebui afișate calendarul depunerilor, modalitățile de asistență și pașii pentru reexaminare.

Solicit analize separate pentru consumatorii CET-Nord și pentru gospodăriile cu alte surse de încălzire. Bălți nu trebuie tratat printr-o singură factură-tip, iar diferențele de tarif trebuie să fie vizibile în exemple.

Solicit publicarea rezultatelor consultărilor: câte propuneri s-au primit, ce recomandări au fost acceptate, ce recomandări au fost respinse și cu ce argumente. Legea nr. 239/2008 oferă cadrul participării cetățenilor la procesul decizional. [6]

Ce aștept de la autorități

Să publice textul complet și explicațiile de calcul; să prezinte exemple pentru familii diferite; să arate costul și efectul variantelor analizate; să explice regulile de contestare; să răspundă public și motivat la recomandările primite.

MESAJUL MEU

Nu cer un sistem care să promită bani tuturor, indiferent de situație. Cer un sistem în care fiecare cetățean să știe de ce primește, de ce nu primește și cum poate corecta o greșeală. În spatele fiecărui număr dintr-o formulă este o casă în care trebuie să fie cald.

Alexandru Lucaș
Consilier pentru transparență · Membru al Consiliului de Transparență, municipiul Bălți
10 octombrie 2026

Surse oficiale și repere de verificare

[1] Dosarul public nr. 18405 – particip.gov.md
[2] ANRE – hotărârea privind gazele, 28.09.2026
[3] ANRE – tarife energie termică, 28.09.2026
[4] Ajutor la Contor – informații pentru sezonul 2026–2027
[5] CET-Nord – tarife reglementate și istoric
[6] Legea nr. 239/2008 – transparența în procesul decizional

Notă: documentul prezintă o analiză și recomandări la etapa de inițiere. Criteriile finale pentru sezonul 2026–2027 trebuie verificate după publicarea și aprobarea hotărârii.